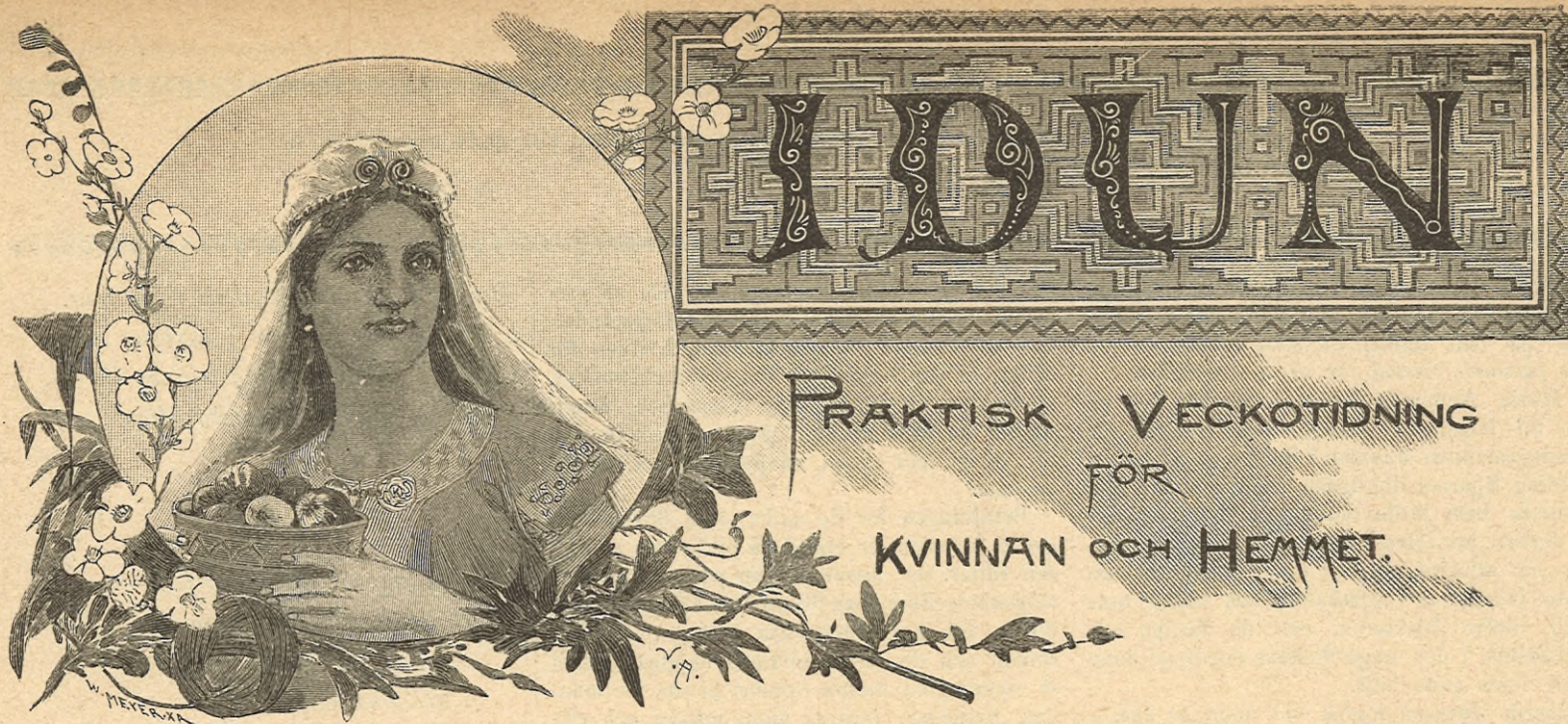

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Gernands Boktr.-Aktie.

N:r 24 (182)

Fredagen den 12 juni 1891.

4:de årg.

Prenumerationspris pr år:
 Idun med Modetidning och kol-
 lorerade planscher kr. 8:—
 Idun m. Modet. utan kol. pl. • 6: 50
 Idun ensam • 4:—

Byrå:
 Hamngatan 16, 2½ tr.
 (midt för Kungsträdgården.)
 Prenumer. sker i landsorten å post-
 anstalt, i Stockholm hos redaktion.

Redaktör och utgivare:
 FRITHIOF HELLBERG.
 Träffas å byrån kl. 10—11.
 Allm. Telef. 6147.

Utgifningstid:
 hvarje helgfri fredag.
Lösnummerpris: 15 öre.
 (vid kompletteringar).

Annonspris:
 35 öre pr nonpareillerad.
 För »Platssökande» och »Lediga plats»
 25 öre för hvarje påbörjad tiotal sta v.
 Utländska annonser 70 öre pr nonp.-rad.

Maria Anderson.

Stiftarinnan till Mariahemmet å Restad.

Ien af Vestergötlands vackraste trakter, nära Göta elf, ligger det forna landshöfdingsbostället *Restad*, hvars hufvudbyggnad nu af varmhjärtade, ädelsinnade människovänner blifvit ordnad och inredd till en fristad för sådana olyckliga kvinnor, hvars sinnesjämnvikt på ett eller annat sätt blifvit störd eller rubbad.

Att en dylik fristad som Mariahemmet å Restad länge varit af behofvet påkallad, behöfver knappast sägas, ty den dagliga erfarenheten är ett tillräckligt bevis därför. Vi kunna numera knappast genomögnå en tidning, utan att påträffa den sorgliga underrättelsen, att ännu en af våra systrar eller bröder fallit offer för de våldsamma och underbara slitningar, som äro betecknande för det nittonde århundradets sista decennier.

Antingen det är religionsgrubbel, fysisk svaghet, öfveranstängning, kärlekssorg eller andra orsaker, som stört en människas sinneslugn, är det lika behöfligt att, så fort sig göra låter, flytta henne från den omgifning, där hon vid sjukdomens

början befann sig. Hon bör, så vidt möjligt är, föras till ett stilla hem, där hon omgifves af en vacker natur och erhåller godt umgänge samt ständig och öm, fastän nästan omärklig omvårdnad.

Att finna ett sådant hem, har hittills varit nästan omöjligt; visserligen mottagas dylika sjuka stundom i enskilda hem, men utom det att detta alltid faller sig ofantligt dyrt, förstår man lätt, att den sjuka där icke kan finna all den vård, som behöfves. Ett hospital är naturligtvis ännu olämpligare, ty vi veta ju, att så fort en patient å ett dylikt ställe blifvit så mycket bättre, att hopp finnes om hennes fullkomliga tillfrisknande, är det hospitalsläkarens första uppgift att skaffa henne bort från därhuset, där samvaron med de mer eller mindre sjuka patienterna fördröjer, eller kanske rent af omöjliggör, hennes tillfrisknande.

Ofta nog hörde man därför klagas öfver bristen på ett godt och billigt hem för svårmodiga eller sinnessvaga personer, och slutligen kom den i sin hembygd

Det största inflytande, som finnes på jorden, såväl till godt som ondt, är doldt i kvinnans hand.

A. MONOD.

och vida däromkring allmänt aktade, driftiga och varmhjärtade fru Maria Anderson å Stigen på den tanken att söka inrätta en god och passande fristad för sådana olyckliga.

Maria Anderson är en dotter till den på sin tid högeligen bekante och framstående riksdagsmannen Jansson i Ellene, en af landshöfding Sparres dugligaste män inom sitt län. I detta hem lärde det vakna barnet tidigt af fadern att intressera sig för allmänna frågor och allmänt väl; en öppen blick för nästans behof, ett själfständigt och rådigt tankelif blefvo frukterna, och de fattiga och nödställda i den unga flickans hembygd fingo röna deras goda halt.

Maria Jansson ingick vid unga år äktenskap med sin nuvarande man, den kände riksdagsmannen Magnus Anderson i Stigen på Dal, hvilken i sin hemort bedrifver en omfattande väfveri- och färgerifabriksverksamhet.

När fru Anderson gick till sitt föresatta värf, att grunda en asyl för sinnessvaga, insåg hon väl, att företaget skulle blifva svårt, ty vid alla goda företag måste man underkasta sig den bittra erfarenheten att mötas af tvifvel och misstroende. Men hon visste också, att det behof hon ville tillfredsställa var allmänt känt och beaktadt, och hoppades därför, att hennes egen goda vilja skulle elektrisera allmänheten och förmå våra många kapitalister att öppna pungen och skänka en skärf åt det behjärtansvärda syftet.

Hon hade icke heller misräknat sig däri; vänliga händer räcktes villigt till hennes hjälp, och vår ädla drottning, hvars hjärta aldrig är slutet för nöden, föregick allmänheten med godt exempel.

Icke mindre svårt var åliggandet att utse en lämplig plats för hemmet, ty för en dylik fristad fordrades ett på en gång naturskönt, lifligt och afskiljdt läge, hvilket borde verka lugnande på ett sjukt sinne.

Ett sådant hem fann fru Anderson slutligen å Restad, hvilket ligger vid Göta elf, femton minuters väg från Brinkebergs kulle och en half mil från Venersborg.

Svårigen kunde man påträffa ett bättre ställe för det påtänka ändamålet än just detta gods, hvars skogsdungar erbjuda helso-samma och uppfriskande promenader, på samma gång som den förbiflytande Göta elf möjliggör utfärder äfven till sjös.

Sedan godsets arrendator med berömvärd tjänstaktighet upplåtit den stora hufvudbyggnaden och trädgården till det människovänliga företaget, kallades framstående läkare till platsen, och då de alla intygat ställets lämplighet, utsågs en direktion, bestående af traktens mest aktsade män, att på ändamåls-enligt och tilltalande sätt ordna och inreda hemmet.

Den direktion, som åtagit sig detta uppdrag, arbetade med ifver och intresse för att inreda hemmet och förse det med allt, som för ändamålet behöfdes. De ljusa, glada samlingsalarna erbjuda tillfälle till olikartade förströelser, såsom musik, sång, olika sorters spel m. m., och trädgården med sina gräsmattor lemnar god plats för nöjen ute i det fria.

Redan den första april detta år öppnades

hemmet för sjukas emottagande. En af professor Kjellberg rekommenderad förestånderska öfvervakar de sjukas vård, hvilken för öfrigt är anförtrodd åt vana sjuksköterskor, utom det att läkare från Venersborg åtagit sig att en eller tvänne gånger i veckan, och för öfrigt när helst så önskas, resa ut till hemmet.

Betalningen för de sjuka, som önska intagas å hemmet, är ställd så billig som möjligt och rättar sig dessutom efter patienternas för-mögenhetsvilkor, men för att Mariahemmet skall blifva till den vidsträckta nytta, som stiftarinnan och de öfriga gifvarne hoppades, samt så småningom kunna öppnas äfven för manliga patienter, fordras ännu många och rikliga bidrag.

Önskligt vore därför, att alla, som ömma för sina lidande medmänniskor, ville underhjälpä detta goda företag. Till eder, I svenska kvinnor, som ännu sitten lyckliga och glada i edra hem, vänder det sig först och främst med bön om hjälp! Skänken, så vidt I kunnen, en skärf åt detta hem, där människokärleken söker bereda en fristad åt edra olyckliga medsysstrar och medbröder! Skulle denna skärf kanske tvinga eder att uppoffra någon af edra önskingar, så skall dock medvetandet att hafva verkat i ett godt företag rikligen ersätta denna uppoffring! Och kunnen I icke skänka penningar, så skänken åtminstone edert varma intresse, söken inverka på andra för den goda saken, träden hvar i sin stad den goda och dugande kvinna till hjälp, som här tog det första steget, men som visserligen icke skulle ha mycket förmått, om ej genast vid detta ömmande hjärtans sympati hade mött henne.

Må den följa en god gärning nu och alltid!

Stanzer.

1.

*Där inne i kyrkans skymning
vi gå allena, vi två.
Vi säga hvarann ej mycket;
vi förstå hvarandra ändå.*

*Men världens skvallrande tungor
de skulle få dubbelt brådt,
om en gång de fingo veta,
hur väl vi hvarann förstätt.*

2.

*Du står bredvid mig, så späd och fin,
stödd emot kryckan på parasollet,
och blicken glänser som eldigt vin
i slipadt glas, emot ljuset hållet.*

*Den blicken ständigt skall följa mig,
hvar än jag vandrar i världen vida;
i sorg, i fröjd skall jag minnas dig —
i stunder mörka, i stunder blida.*

3.

*Jag såg ej hos andra kvinnor
en blick, så farlig som din —
det är, som hade jag skådat
i drömmarnes riken in.*

*Det göms i de mörka djupen
en gåta, jag än ej tydt —
en gåta som all min glädje
i undrande vemod bytt.*

*Men om på den gåtan jag finge
från dina läppar ett svar,
jag gäfvre gärna af lifvet
ett dussin år eller par.*

4.

*Min prinsessa, min prinsessa,
det är så jag vill dig kalla,
när af kärlek, när af längtan
blodets röda floder spalla.*

*Tro mig, ingen så dig älskat,
ingen så äig skulle tjäna
som den man, som knä nu böjer
inför dig — för dig allena.*

*Stig då ned ur helgonhimlen,
låt din hy af solen brynas —
skönare än du har anat
skall den stackars jorden synas!*

*Med en kyss gif riddarlaget,
din vasall mig sedan kalla,
och jag svär dig troget skydda —
du, den fagreste bland alla.*

Daniel Fallström.

Vår "nervösa" tid.

Öfverallt klagas öfver »nervositet». De gamla — det är ju ej att undra på — men de medelåldriga, de unga, till och med barnen äro nu för tiden också »nervösa». Hvaraf kommer det? Denna fråga hör man som oftast. Orsakerna äro många och uppgifvas olika. Antagligen äro de alla bidragande, ehuru de icke alla lika mycket uppmärksammas.

Förnämsta orsaken ligger i själfva lefnads-sättet. Redan som barn intresserar man sig nu för saker, som fordom knappast den vuxne förmådde reda eller genomtänka. Redan som barn mättas man af mat och nöjen, efter hvilka barnet fordom blott längtade. Och — detta är viktigare, än man tror — redan som barn lär man sig att göra natten till dag.

Det nervösa drag, som präglar synnerligast stadsbors personlighet, beror i ganska hög grad på detta våldförande af naturen. Sömnens har sin tid, och om denna tid också kan flyttas, så sker detta icke ostraffadt. Kommande generationer försvagas genom de föregående osunda lefnadssätt. Fåfångt söker man genom förståndigare lefnadssätt stärka barnen; det går icke, förrän också föräldrarna börja ett förnuftigare lif.

Det måste blifva regel att i rättan tid gå till sängs, icke undantag. Det måste blifva regel att börja sina nöjen så pass i tid, att man kan sluta dem, utan att för mycket inkräkta på tiden för hvilat. Nu hör äfven detta till undantagen. Vanligen börjar man dessa vid den tid, då man, strängt taget, egentligen borde gå till sängs. I alla fall borde man åtminstone, när de sluta, rättvisligen i stället hafva sofvit åtskilliga timmar. Härmed är icke sagdt, att man ej för någon gång skall kunna bryta en sådan regel och fortsätta ett nöje in på nattens timmar. Men det oriktiga är, att det skall vara regel, att alla nöjen börja sent. Det är, som om man inbillade sig, att det vore särskildt fint och förnämt, att allt skall vara så sent.

Fordom, när man en hvardag i all enkelhet helsade på hvarandra, kom man klockan fyra eller half fem på e. m., och så var man hemma och låg i sin säng klockan tio. Nu kommer man klockan sju eller åtta och är hemma först klockan tolf eller ett. Kan det vara helsosamt? Och är det nödvändigt?

Om vi nu icke hafva tålmod att egna så många timmar å rad åt sällskapslifvet, så kunna vi ju börja våra samkväm något senare, men hvarför i all rimlighets namn kunna vi ej sluta dem någorlunda i tid? Jo, vi måste supera! Fastän vi hemma spiset en stadig och tillräcklig middag, måste vi besvara våra vänner med att, fullkomligt onödigt, tillaga och framsätta en hel mängd mat, som vi så godt som truga i våra mat-smältningapparater, dem till icke ringa tunga och besvär. Fastän hvarken vi eller våra vänner, när vi äro allena, förtära annat än en ganska lätt aftonmåltid, måste vi, när vi äro tillsammans, sent på kvällen äta en middag numro två.

Det skulle vara roligt att veta, huru många kvällar i veckan personer med »stort umgänge» komma i säng före midnatt. Det skulle också vara roligt att veta, huru många dagar i veckan dessa samma personer stiga upp före kl 8—9 på morgonen. Det är väl knappast troligt, att någon på allvar vill neka, att det vore vida helsosammare, om vi

försökte stiga upp klockan 5—6 på morgonen och gingo till sängs klockan 9—10 om aftonen. Natten skulle då bestå af just de för hvilat mest lämpliga timmar. Det medgifves villigt, att det om vintern under mörka morgnar är föga angenämt att stiga tidigt upp, och man kan ju då också, när man så hafva kan, stiga något senare upp. Likvist bör man ju också betänka, att människan egentligen hvarken får eller bör alltid få göra det, som är angenämt, samt att det angenämaste icke alltid är det helsosammaste.

Men om man om vintern stiger litet senare upp än om sommaren, så finnes dock intet hinder för att äfven om vintern någorlunda tidigt gå till sängs. Arbetar man under dagen och tager tiden i akt, så är man rätt glad att få vid rimlig tid gå till sängs och kan ändå hafva medhunnit ett rätt försvarligt dagsverk.

Mången torde härvid invända, att detta ställer sig olika för olika personer, och att somliga tåla vid nattvak och ej lida något men däraf. Med förlof — *huru vet man det?* Däraf att inga omedelbara följder visa sig, måhända? Men det är ett mycket osäkert tecken och alldeles icke något bevis. Och om det också skulle kunna ledas i bevis, att den ena generationens oregelbundna lefnadssätt icke inverkar förstörande på denna samma generations organismer, torde man dock få svårt att bevisa detsamma med afseende på efterkommande släktled. Och en af de svåraste och mest ingripande oregelbundenheter i lefnadssättet är att göra natten till dag.

I synnerhet för barnen. De lida oerhördt af att icke få sofva, så mycket de behöfva. Ända till 8—9 års ålder behöfva de sofva halfva dygnet och böra både lägga sig tidigt och sofva ut på morgnarna. Sedan afknappas softiden, dock endast på morgnarna. Icke förrän efter fyllda 12 år kan om aftnarne något tagas därifrån, och sedan bör det dröja 3—4 år innan de unga i regeln få vara uppe efter klockan nio om aftnarne. Det låter måhända i mångas öron ganska hårdt, detta, men denna regel är den enda, som kan tillförsäkra barnen ett enkelt och natur-enligt lefnadssätt. Ty dessa tidiga softimmar förhindra naturligtvis deltagandet i sådana nöjen, som göra natten till dag, och som, om de skada de fullvuxne, rent af förderfva dem, som ännu äro stadda i utveckling. Naturligtvis gör man ju äfven från denna regel då och då undantag, men förståndiga föräldrar göra dessa undantag få och långt emellan.

Men huru skall detta ske, med all den lexläsning, det pianospelande och det hemarbete, som mellan skoltiden lassas på både flickor och gossar, just under deras utvecklingsperiod? Ja, det är frågan!

Svaret därpå blir, åtminstone från min sida, att endast upprepa hvad jag förut sedan flere år tillbaka försökt både i tal och skrift framdraga:

Vi måste upphöra att på samma vanvetligt grundliga sätt, som hittills, bedrifva språkundervisningen; vi måste först lära andra saker, sedan språk; vi få ej börja med att inlära sådant, som icke kan hvarken fattas eller läras utan en viss förut uppnådd förstånds-mognad, innan vi vunnit denna; vi få ej begära, att våra barn skola afsluta sina nu så vidt omfattande studier vid samma ålder, som vi afslutade våra, och vi få ej glömma, att den kunskapsbörda, som lägges på deras axlar, med hvarje år blir tyngre och tyngre. Vi

måste afskaffa det marterande grammatiserandet i språkundervisningen och alldeles vända bakfram på metoden — lära oss språket först och dess subtiliteter sedan, om vi nämligen det förmå och behöfva.

Det låter underligt, men det var dock så, att fordom hade man icke anspråk på att barnet skulle förstå, hvad det lärde; man ansåg det vara nog, om barnen lärde sig en minneslexa, och man svarade på vetgiriga barns frågor vanligen helt enkelt: det där förstår du inte ännu, inte förrän du blir stor. Man kan väl ej gärna påstå, att detta var någon förträfflig metod, men den hade åtminstone det goda med sig, att ungdomen icke brådmognade å förståndets vägnar, hvilket dock, säga hvad man vill, var en förmån för fysiken. Likaledes hette det då om nöjen och goda saker: det där får du vara med om, när du blir stor. Och om detta också medförde, att barnen oupphörligt längtade efter att »bli stora», och om det i vissa förhållanden också ökade njutningsbegäret, så voro de unga åtminstone icke redan vid den ålder, då de först borde höra talas därom, blaserade och trötta vid alla de nöjen, som stodo dem till buds.

Hufvudsaken vid all uppfostran är, att barnen föra ett naturenligt, d. v. s. enkelt och rörligt lif, och att de intellektuella sysselsättningarna på ett passande sätt afbrytas af tillräckliga hvilotider och omvexla med praktiska sysselsättningar. Endast på så sätt kan man uppnå en sund utveckling af både kropp och själ. Man bör besinna, att sammansatta, starkt kryddade rätter icke äro helsosamma för den i utveckling stadda organismen, och att läckerheter icke blott skada matsmältningen, utan ock väcka njutningslystnad och alstra leda för kraftigare näringsmedel.

Man bör besinna, att barnens ännu icke färdiga fysiska krafter behöfva understödjas genom tillräcklig sömn på naturenliga tider. Hellre än att gossen eller flickan skall »sitta uppe» med sin lexa, må lexan gå dåligt; hellre dåliga skolbetyg än dålig helsa. Ty det är alldeles säkert och visst, att ingen ting så undergräfvat helsan som bristen på sömn. Och då barnen måste tidigt upp om morgnarna för att vara i skolan och sitta länge uppe om kvällarne med sina lexor, är det alldeles säkert, att endast undantagsvis starka naturer härda ut med ett för barnen så naturvidrigt lefnadssätt. Detta att hålla sig vaken, att kämpa med sömnen, angriper i hög grad nerverna, det vet hvar och en, som försökt det, och att det skall skada barnen, bör den ringaste eftertanke kunna säga oss.

Men — nu kommer ett men, som, ifall läsaren hittills varit med om allt det sagda, antagligen kommer att helt och hållet omstöta, hvad det föregående vunnit — men, för att barnen skola kunna föra ett helsosamt, naturenligt lefnadssätt, måste också föräldrarna göra det, åtminstone till en viss grad. Ty endast i de familjer, där stora tillgångar, stort utrymme och många tjänare tillåta barnen föra ett från föräldrarnes alldeles afskildt lefnadssätt, endast där kunna barnen (såsom fallet oftast är t. ex. i England) få lefva ett lugnt och från allt nervretande inflytande befriadt lif, ehuru föräldrarna icke göra det. Naturligtvis behöfva föräldrarna icke därför afsäga sig allt umgängeslif, alla nöjen o. s. v., men de kunna — och de böra — inskränka allt detta inom måttliga gränser. De böra sätta barnens bästa i första

rummet och sina egna nöjen, sin bekvämlighet, sin lyx i det andra.

Häremot kan med fog invändas, att äfven om föräldrarna så göra, ett bestämdt hinder mot att reglera barnens softider på rätta sättet uppreser sig genom det eviga tröskandet med lexor, det ständiga temaskrifvandet, hvarmed barnen så ofta måste hålla på långt ut på nätterna. Visserligen. Men vakar man öfver, att barnen i rätt tid börja sina lexor och allvarligt hålla på därmed, hjälper man dem genom svårigheter och stödjer och underlättar deras arbete, så torde det dock i de flesta fall kunna undångöras, innan softiden är inne.

Men när skola då barnen få tid till lekar och rörelser i det fria, till praktiska sysselsättningar, till deltagande i det verkliga lifvet?

Ja, den frågan måste man bedja skolstadgan, eclesiastikministern och kongl. Mt besvara!

Men så länge skolarbetet, både i skolan och i hemmet, är så betungande, så länge det dagliga lifvet i hemmet så ofta är ställt på att njuta af lifvet så mycket man möjligtvis kan hinna och har råd till (och oftast åtskilligt mer), så länge komma helt säkert klagomålen öfver vår »nervösa tid» både att fortifara och att vara fullt berättigade.

Mathilda Langlet.

Inför främmande ögon.

Den nationella textilindustrien i Sverige och föreningen »Handarbetets vänner».

Under denna rubrik innehåller det i Zürich utgifna *Schweizerisches Familien-Wochenblatt* en ganska utförlig artikel öfver den uppblomstrande kvinnoslöjden i vårt land och »Handarbetets vänner» syften och sträfvan. Den erkännande och i det hela ganska korrekta uppsatsen bör innebära ett smickrande intresse för svenska läsarinnor, äfven om de ej kunna undgå att le åt en eller annan naiv liten detalj i framställningen, som röjer de främmande och i hvarje punkt icke fullt förtrogna ögon, med hvilka författaren sett.

Efter att hafva talat om stiftandet af föreningen »Handarbetets vänner», som till utgångspunkt för sina bemödanden att höja den textila hemslojden tog »de stilfulla prydnadsarbeten, som sedan gamla tider förfärdigats af allmogens kvinnor», skriver författaren:

»Dessa arbeten bestå dels af rika gobelinartade väfnader med en sorts i väfstol utfördt broderi i geometriska mönster med kraftiga, väl avvägda färger, dels af mattväfnader, snarlika de orientaliska, samt enklare väfnader med mönster i rött och blått på linnebotten. Vidare förekomma spetsar af utomordentlig skönhet och hållbarhet, knyplade utan uppritade mönster på små med massa stoppade knyppeldynor, fransfätning, nätfätning, linnebroderi, hälsöm och bandväfnad o. s. v. allt i karaktäristiska mönster af den rikaste omvexling och ett beundransvärdt fulländadt arbete.

Tillverkarinnorna, hvilka egna sin mesta tid åt fiske eller boskapsafvel och husliga sysslor samt om somrarna arbeta i jorden, utföra dessa konstverk på lediga stunder. De ega, förutom ett rikligt förråd af ärfda mönstertraditioner och gamla förebilder, själfva medfödd en så stor iderikedom, att det än idag är svårt att exempelvis få dem att reproducera en gifven spetsform. Slöjderskan vill ha frihet att gifva nya idéer gestalt. »Det är ju ingen idé med att arbeta efter mönster», är en invändning, som man ofta får höra.

Det är en förnöjelse att se dessa gamla och unga kvinnor i deras egendomliga, färgrika nationaldräkter arbeta vid väfstolen eller syssla vid knyppeldynan, bredvid hvilken ofta vall-hornet ligger till reds för

Berndt Oskar Stackelberg.

Det var på middagen lördagen den 12 maj 1883. I riksdagens andra kammare föredrogs ett betänkande, afgifvet af lagutskottet och rörande en motion af frih. Stackelberg. Motionen förordade ett borttagande ur giftermålsbalken af kapitlet om äktenskapsförord, om mannens målsmansrätt för hustrun, om gifträtt i bo, huru mannen må sälja hustruns fasta gods m. m. I stället ville frih. Stackelberg ha in i giftermålsbalken ett par korta stadganden om äkta makars skyldighet att hjälpa hvarandra inbördes samt om enklingsoch enkorätt, d. v. s. att vid den ene makens död skulle en fjärdedel af den afidnes egen-

knypperskan att då och då förfriska sig med några af dessa djupt vemodiga toner, som äro säregna för den svenska folkvisan. Ej mindre pittoreskt är det att se de unga dalkullorna på landt gårdarna i Stockholms natursköna omgifningar, där de om somrarna taga tjänst som biträden i trädgård och ladugård — att se dem slå sig ned att smycka linygsvack eller krugar med det vackraste arbete, medan de vakta på kreaturen eller i båten, som skall föra familjen ut på en lusttur.

Hela den ofvan nämnda mångfalden af olika arbeten och mönstermotiv, hvilka sedan urminnes tider användts för nationaldräkterna, för täcken, vägg- och bänkläden m. m., har det nu lyckats »Handarbetets vänner» att väcka till nytt lif och under konstnärlig ledning använda för moderns ändamål. Så tillverkas förhängen, gardiner, mattor, möbelyger, kuddar, föremål för toaletten, skrif- och sybordet o. s. v. Genom denna återuppståndelse af den urgamla hemslojden har man i Sverige vunnit en alldeles egendomlig textil konstindustri, hvilken brutit sig väg till de högre klasserna och bland konstkännare och resande främlingar väckt stor uppmärksamhet.»

Efter att närmare ha omnämnt »Handarbetets vänner» utställningslokal i Stockholm, hvilken »hör till stadens sevärdheter», samt metoderna för föreningens verksamhet att höja och utbilda den allmänna smaken, avslutar författaren sin artikel med följande ord:

»Som af det nämnda kan ses, är föreningen ett i sin art egendomligt företag. Den är ingen välörenhetsanstalt i egentlig bemärkelse, än mindre ett företag för pekuniär vinning, utan en praktisk, konstindustriell anstalt, afsedd att förädla handarbetet i konstnärlig och national riktning, att gifva de bildade damerna lust och förmåga att stilenligt smycka sina hem med egna händer arbete, att tillika uppmuntra den husliga konstfliten bland allmogen samt att förskaffa flitiga arbeterskor arbetsförtjänst i hemmet.»

dom, med undantag af ärfd eller före äkten-skapet förvärfd fastighet å landet, tillfalla den kvarlevande.

Det var också frih. Stackelberg, som öppnade den ganska intressanta debatten om denna sak, och bland de många och betydande talare, som gifvo frågan sitt understöd, var han tvifvelsutän den mest framstående. Kammaren lyssnade också aktningfullt och sympatiskt till frih. Stackelberg, som nu för första gången inom riksförsamlingen egnade sin parlamentariska förmåga åt ett ämne, som icke stod i något samband med hans egenskap af sjöofficer. Frih. S. hade nästan uteslutande egnat sin föregående verksamhet inom riksdagen åt sjöförsvarets tjänst.

Mannen med de blida dragen, hvars tunga dock kunde vara skarp nog, kämpade nu tappert en parlamentarisk strid för kvinnans rättigheter inom äktenskapet. Han åberopade utvecklingen i andra länder, särskildt i England, han uppträdde kraftigt mot den juridiska åskådning, som strängt ville hålla fast vid den germaniska familjerätten, och han förordade i stället det vida mera etiska förhållande, som skulle inträda, om man accepterade det framlagda förslaget och öfvergafve den nuvarande giftermålsbalk med dess kanter och bark, »som ännu sitta kvar, sedan den balken för århundraden tillbaka hemtades hit från Germaniens urskogar». Och han erinrade om det onekligen rätt besynnerliga förhållandet, att en kvinna, som en gång blifvit myndig, skulle åter inträda i omyndighetstillstånd, på samma gång hon inträdde i äktenskap.

Ungefär så yttrade sig frih. Stackelberg, och det kan ej nekas, att detta ämne, behandladt från riksdagsmannens plats i kammaren, tog sig bättre ut, än då skalden Olof Stig (frih. Stackelbergs författarenamn) besjöng det i sin sångsamling »Träkol». Där sjunger han bl. a.:

Må makar, om de vilja, gärna skifta emellan sig sitt gods, ej ondt i det; men må man icke några lagar stifta, som göra detta till en skyldighet, än mindre säga: kvinnor, som sig gifva, afhändas därmed sin själfständighet. Och icke nog, att de med mannen dela, de skola lemna till hans skön det hela.

Så ter sig en riksdagsmotion på vers!

Ämnet är föga poetiskt, och poesien får en tämligen didaktisk anstrykning. Det är också ej utan sina faror att på detta sätt behandla ett lagförslag, allra helst om en, låt vara aldrig så ädel och berättigad, harm skärper uttrycken, som redan på grund af oratoriska effekter och kontraster lätt skjuta öfver det mål, som närmast afses. Det torde vara svårt att låta den stora och vackra sympatien för en allmän princip klart och tydligt uttala sig i poesi, då principen fått lagparagrafens torra, af så många omständigheter beroende form. Åt denna svaghet har Olof Stig skattat i sin diktsamling; den låg så nära till hands, att den ej kunde undvikas. Kanske hade i annat fall bandet på skaldens indignation verkat hämmande äfven på inspirationen, och därmed hade föga varit vunnit.

Men vi måste lemna detta skede af frih. Stackelbergs verksamhet, som då ej bar någon frukt. Vi ha så mycket mera skäl därtill, som året 1884 betecknar det år, under hvilket frih. S. gjorde sina viktigaste inlägg för lösningen af kvinnofrågan. Äfven detta år uppök frågan om gift kvinnas eganderätt. Inom riksdagen debatterades nämligen ett förslag, att af k. maj:t begära en omarbetning af lagstiftningen rörande äkta makars inbördes egendomsförhållanden. Skrifvelsen skulle tillika afgifva vissa synpunkter för en sådan omarbet-

ning. Dessa synpunkter förordade en inskränkning i giftorätten, rättighet för kvinnan att förvalta den egendom, som är henne enskildt tillhörig, förbud för mannen att utan hustruns samtycke bortskifta, förpanta eller sälja boets fasta egendom samt slutligen ett par uttalanden i fråga om ansvar för gäld eller om arfsandel i boet. Ehuru förslaget i vissa afseenden ej ville gå så långt som frih. Stackelbergs förslag från 1883, fann man dock frih. S. såsom en liflig försvarare af förslaget, då han i alla fall ansåg det vara ett steg framåt. Särskildt yttrade sig frih. S. angående dispositionsrätten öfver boet. Denna rätt var i praktiken redan fördelad mellan man och hustru så, att åtminstone i vissa landsdelar hypoteksföreningarna ej bevilja in-teckning i fastighet, som tillhörde det gemensamma boet, utan att både man och hustru underskrifvit förpantningsbrevet. Denna goda sedvänja ville frih. S. nu ha upphöjd till lag. Och häri gaf riksdagen honom rätt. Båda kamrarna enade sig om den ifrågasatta skrifvelsen, som sålunda afläts till k. m:t.

Detta var icke det enda för kvinnan viktiga steg, som togs vid 1884 års riksdag. I bestämmandet af den svenska kvinnans ställning spelar denna riksdag en synnerligen viktig roll, och den har i mycket frih. Stackelberg att tacka för hvad som i detta afseende blef utträttadt.

1884 års riksdag har vidare att på sitt vinstkonto anteckna en reform af största vikt. Det var nämligen då, som beslutet om kvinnans myndigblifvande vid 21 års ålder genomdrefs. Denna reform var så mogen att genomföras, att något motstånd knappast ifrågakom. De ord frih. Stackelberg vid frågans afgörande yttrade, afsågo endast att häfda könsens likställighet i fråga om myndighetsåldern, på samma gång de utgjorde ett svar på några af en föregående talare framställda anmärkningar.

Sin verkliga nobla ståndpunkt i bedömandet af kvinnans ställning och af de kraf, som för hennes räkning rättmätigt kunde ställas på samhället, visade frih. Stackelberg bäst i den debatt, som vid riksdagen 1884 uppstod rörande kvinnans politiska rösträtt. Att frih. S. varmt förfäktade den politiska rösträttens utsträckning äfven till kvinnan, faller af sig själf, men i sitt anförande rörande denna fråga fällde han några yttranden, som äro synnerligen karaktäristiska för hans ståndpunkt, på samma gång de lemna en förklaring på det faktum, att frih. Stackelberg alltid gärna och med uppmärksamhet hördes i kammaren. Han yttrade därvid:

»Det är icke för kvinnans skull, icke för hennes eget intresse, som jag ifrar för, att hon skall tillerkännas sina mänskliga rättigheter, utan därför att dessa rättigheter äro undanhållna, lika godt hvem. Icke för kvinnans, utan för statens, för samhällets egen skull önskar jag, att kvinnan måtte få sin rösträtt och valbarhet erkända. Riksdagen, sådana han nu är sammansatt, representerar icke svenska folket, utan på sin höjd »manfolket». Och sin ståndpunkt i frågan preciserar frih. Stackelberg ytterligare, då han i samma anförande säger. »Jag fäster mig icke vid, om kvinnan har någon särskild fördel af likställigheten, men jag anser denna vara välsignelsebringande för vårt land.» Denna moderata åskådning, som icke såg frågan såsom en partifråga, utan såsom en viktig samhällelig angelägenhet, gaf frih. Stackelbergs ord en särskild vikt, och landshöfding Sparre, hvars drastiska humor gärna valde kvinnofrågan till skott-tafla, vände sig dock sällan eller aldrig mot frih. Stackel-

berg. Kvinnans politiska rösträtt blef som bekant den gången icke någon verklighet.

Det såg nästan ut, som om riksdagen år 1884 förtagit sig, ty under de följande åren hörde man föga af kvinnofrågan. Mycket torde härtill hafva bidragit, att de viktiga ekonomiskt-politiska frågorna allt mer framträdde och togo alla krafter och allas uppmärksamhet i anspråk. Äfven frih. Stackelberg deltog i striden om det nya ekonomiska systemet, men han fick knappt upplefva stridens slut. Han afled nämligen hösten 1888.

Frih. S. hade dock ej under dessa år varit överksam i arbetet för kvinnans rättsliga ställning. Då det större verksamhetsfältet, riksdagen, på grund af omständigheterna stängdes för kvinnofrågan, vände han sin förmåga till ett mindre arbetsfält, Föreningen för gift kvinnas eganderätt. Han var en nitiskt arbetande ledamot af denna förening och från 1886 dess ordförande.

Bland kvinnofrågans pionierer var frih. Stackelberg en, och kanske den som tagit de kraftigaste och mest verkande spadtagen för att för denna fråga jämna vägen till framgång. Med lugn moderation, men varmt och värtaligt förfäktade han sin sak, och han förstod att ej blott föra den framåt, utan ock att fästa uppmärksamheten på hvad ännu ytterligare återstod att göra. Man kan utan öfverdrift säga, att mycket, som gjorts och kommer att göras i denna sak, är skördar, hemtade från den sådd, som en gång gjordes af Berndt Oskar Stackelberg.

H. L. Victorin.

Eldtrollet.

Berättelse af *Anna Wahlenberg*.

Stella och hennes far och mor bodde i de allra finaste rummen på hela herrgården. De hade hyrt dem för sommaren, och de voro riktigt vackert inredda med hvitmålade möbler, soffor och stolar klädda i rosiga öfverdrag och hvita, luftiga gardiner öfver alla fönster.

Men det var inte där Stella triffades bäst. Skulle hon vara inomhus, så satt hon helst inne i stalldrängens lilla grå stuga nere vid sjön, i ett litet lågt, mörkt rum med nedrökt tak, brunmålad träsoffa, balsaminer i fönstret, osopadt golf och med en inbiten lukt af stekt sill och sura smorlädersstöflar.

Inte tyckte hon precis där var så fint och elegant, men hon fann sig ändå så innerligt väl i den lilla stugan, ty där bodde hennes bästa vän, Vall-Karin, stalldrängens lilla tio-åriga flicka, och ditin hittade Stella alltid, så fort Karin var hemma.

Men allra roligast var det att gå till Karin ut på ängsmarkerna, där hon vallade sina kor.

Det var en duktig unge, den där lilla vallflickan, stor och grof och försigkommen, så att hon såg ut att vara flere år äldre än Stella, ehuru deras ålder i verkligheten endast skilde på några månader.

Karin var också den beskyddande, Stella skyddslingen.

När Karin sprang efter hjorden i sin lilla, korta, rutiga kjol, barhufvad och barbent med ett stort spö i handen, hojtande och skrikande och snärtande de lataste koesorna på benen, så de helt ängsligt gåfvo sig till att skumpas i väg, då sprang Stella efter med lysande ögon och full af beundran för sin vän, som kunde få alla dessa stora djur att lyda sig. Och när

Karin till och med vågade sig på tjuren, denne ilske best, som stångat en karl nära på till döds, och som ingen annan än hon tordes möta ensam, då höll Stella sig bakom henne, andlös och förskrämd för hvart slag han fick, men med hjärtat svällande af segerfröjd, då han äntligen vände om och skumpade i väg på samma sätt och åt samma håll som korna.

När kreaturen voro beskedliga och inte gjorde några försök till ströftåg på förbjuden mark, kunde de båda flickorna egna sig åt sina enskilda nöjen.

De plockade smultron på dikesrenarne, gjorde korgar af lönnblad och gräde upp bergsöta. Regnade det, kröpo de in i Karins små risikojer, som hon byggt åt sig litet här och där i trakten. Och när de sutto där hopkrupna med händerna om knäna, brukade Karin berätta historier, besynnerliga, hemska historier om tomtgubbar, som man träffade i källaren, och som skänkte en sin vante, och om hvita spöken, som reste sig bakom stenar, och om troll, som knackade i berget.

Och det märkvärdigaste af allt var, att alltihop var sannt, ty antingen var det hennes mamma eller hennes pappa eller någon af grann-gummorna, som sett det.

Stella kände kalla rysningar gå igenom sig från hufvud till fot, men ändå ville hon höra mer. Hon tyckte, det växte upp en underlig, ny värld omkring henne, befolkad med osynliga varelser, som rädde om allting omkring dem, berg och luft, skogar, och sjöar, källare och vindar, och som kunde sträcka ut sina händer och taga fatt i henne när som helst.

En af de där hemlighetsfulla varelserna sys-selsatte henne likväl mer än de andra, och det var eldtrollet. Det hade Karin sjelf sett, sade hon.

I våras när hon en eftermiddag tillsammans med de andra skolbarnen gick hem från skolan, hade det kommit efter dem i en stor, lysande vagn med fyra hästar för, och det hade sprutat eld om både hästar och vagn, och trollet själf såg ut som en stor eldkvast. Hon och de andra hade skrikit och sprungit, men nästa gång de sågo sig om, hade alltsammans varit borta igen.

Det där eldtrollet låg Stella i sinnet. Hon vågade aldrig vara ensam i skymningen hvarken ute eller inne, och hon kunde aldrig gå tre steg hvarken midt på dagen eller en kväll, utan att vända sig om och se, om eldtrollet kom efter henne i sin stora, gnistrande vagn.

Värst var det ändå, att hon inte vågade tala om för sin mamma, hur rädd hon var. Hon skulle bara ha skrattat åt henne och tyckt, att hon var dum som en liten femåring, ty hennes mamma hade aldrig sett några tomtar och troll och trodde inte heller, att det fanns några.

Det fordrades, att Stella skulle ha utomordentligt roligt, för att hon skulle glömma bort sitt eldtroll, och det hade hon också merändels en gång om dagen, nämligen när hon följde med Karin och stalldrängen för att rida ut hästarne till vattning eller bort till en äng, där de skulle stanna öfver natten.

Man gaf heane alltid de äldsta och sedigaste hästarne. Men där hon satt på sin gamle, kolugne Brunte, gränslö och barbacka utan både piska och grimma, kände hon sig ändå som en prinsessa på sin gångare god och inbillade sig, att hon styrde honom genom att rycka honom i manen.

En afton skulle man bort till en mycket aflägsen äng. Nästan alla hästarne voro med. Rättarens Kalle, en statpojke, Stella, stalldrängen och Karin hade satt sig upp och föste de lediga hästarna emellan sig.

Stella hade fått Pälle, ett fromt och beskedligt djur, som aldrig ens i sin grönaste ungdom ställt till någon förargelse eller drömt om en frigalopp i villande skogsmark. Han fann sig väl vid sitt lass eller i sin spilta, var på det hela taget en mycket civiliserad häst och hade endast en passion, den att äta så godt och så mycket som möjligt.

I början af ridten var Stella den första näst stalldrängen. Men Pälle, matfrisk som alltid, böjde då och då ned hufvudet och tog sig en mun full färskt gräs vid dikeskanten, och detta försenade honom något, så att han snart blef tredje, så fjärde, så femte, så sjätte och om en stund sista häst i hela kavalkaden.

En sådan degradering grämde naturligtvis Stella, och hon uppmanade honom med milda ord att skynda sig litet mera.

Men Pälle var en själfständig natur. Han lät inte inverka på sig af någonting, och när de svängt af till stora landsvägen, fick han till sin glädje se ett dike med det allra läckraste, finaste och saftigaste gräs, som han någonsin smakat. Det måste han göra heder åt.

»Hej, Pälle», skrek Stella och smackade riktigt hårdt, nästan som en af pojkarne. »Hej, vill du gå!»

Neej, Pälle ville inte gå. Han ville äta, och han åt.

Om jag låter honom taga sig några munsbitar, så går han kanske snällt sedan — tänkte Stella och satt stilla i tålig förbidan under ett par ögonblick. De andra redo på, och plötsligt blef hon rädd att bli lemnad ensam.

»Vänta, vänta», ropade hon, så högt hon kunde. Men de hörde inte. Karin och hennes far voro i tåten, och pojkarne skojade och tänkte bara på sig själfva.

Kunde de verkligen rida ifrån henne.

Stella ryckte Pälle i manen, så att tagelstråna lossnade.

»Vill du gå!»

Han åt lika lugnt och begärligt som förut. Det generade honom inte det minsta, om man kraftrade honom litet i manen. Hon kunde gärna hålla på, om det roade henne.

Men nu var det slut med Stellas tillkämpade tålmod. Hon sparkade honom det värsta hon orkade. Hon försökte riktigt sätta in klackarna i sidorna på honom. Hon luggade honom, så det sved i händerna, och hon arbetade med armar och ben som med två par trumpinnar.

»Vill du gå! Vill du gå! Vill du gå!»

Pälle sneglade upp till höger och kastade med svansen. Han undrade visst, om det regnade. Och så åt han igen.

Åh, hvad hon sparkade honom! Hon hvilade sig bara, medan hon torkade tårarne ur ögonen, och så sparkade hon igen. Men ingenting hjälpte.

Det såg alldeles ut, som om Pälle var okunnig om, att han hade någonting på ryggen, och det var det allra retfullaste. Hon höll på att kvävas lika mycket af förargelse som af gråt.

Och där stodo de. Det började redan skymma, och skogen såg så hemsk och mörk ut.

Plötsligt lyfte Pälle på hufvudet och såg sig omkring. Han tycktes sakna kamraterna. Men det syntes inte en skymt af dem, och det var alldeles tyst rundt omkring. Han gnäggade, men fick inte något svar. Både folk och kreatur voro redan långt borta.

Då satte han nosen i luften och vädrade. Och så bar det af.

Dammet rök, och småstenarne hoppade. Så fort hade Pälle aldrig rört på sig förr, och Stella var öfvertygad om, att han skenade. Tårarne torkade af förskräckelse, och hon höll sig krampaktigt fast i Pälles man, men ruska-

des det oakadt än åt ena, än åt andra hållet med en sådan fart, att det var ett rent underverk, att hon inte för längesedan låg på landsvägen.

Ett tag kastade han till, så att hon fick bägge benen åt ena sidan och endast hängde kvar med armarne om hans hals. Men fastän späd, hade hon muskler som en pojke, och hur hon spände dem och arbetade, så kom hon slutligen upp igen med ett ben ordentligt åt hvar sida.

Hon sög sig fast med armar och ben och hela sin lilla kropp som en igel. Hennes haka låg begravnen i Pälles man, hennes tår klämde sig in i hans buk, och framåt gick det i vildaste fart, utan att hon visste hvart.

Men hvad var det! Ett ljus, en blyxt ifrån marken.

Ett ångeststiga for igenom henne. Det hade flammade till eldgnistor under hästfötterna.

Eldtrollet! Det måst vara eldtrollet, som var efter henne! Det hade kastat en näfve eld på hästen. Om hon såg sig om, skulle hon få se det i den stora, lysande eldvagnen. Det var säkert strax bakom dem. Det kunde rycka henne i håret i nästa ögonblick!

Hon vågade inte vända hufvudet, inte röra sig, kramade sig endast fastare intill hästen, och nu flög han inte nog fort, fastän han kanske förde henne långt in i vildmarken, allt längre och längre från mor och far.

Hu! Där flammade det igen, rätt under hästen, tusende gnistor, starkare än förra gången. Trollet var närmare. Det skulle strax hinna dem!

Hon blundade och försökte läsa »Gud, som hafver barnen kär», men kunde inte komma ihåg orden.

Var det inte där, bredvid henne? Hon tyckte det lyste och flammade tvärsigenom de slutna ögonlocken. Det fläktade omkring henne, som om eldtrollet lutade sig fram i sin vida kappa och skulle gripa henne, men inte riktigt nådde.

En sådan fart! Pälle blef visst också skräm. Han skenade på värre än förut och tycktes ha fått en sekunds försprång. Eldskenet var borta.

Men nu, nu gnistrade det till igen, våldsamare än någon gång förut. Nu hade visst trollet kastat sin eldkvast efter dem.

Eldtrollet kom! Eldtrollet kom!

Hon blundade igen. Hon tyckte, det susade i luften. Var det trollhästarne som frustade? Då hon öppnade en liten, liten smula på ögonlocken, såg hon liksom ett rödt sken omkring sig. Nu kom det!

»Pälle spring! Pälle spring!»

Men Pälle hoppade plötsligt öfver diket och saktade farten.

Hade trollet fått tag i dem! Var det där? Hjärtat höll på att stanna i hennes lilla bröst. Men Pälle var lugn och trafvade sakta på öfver ängsmarken. Så hördes en häst gnägga.

Hon slog upp ögonen.

De voro midt på stora ängen, midt ibland de andra hästarne. Och där gingo Karin och stalldrängen och pojkarne, och de kommo allihop omkring henne, men de sågo inte alls uppskrämde ut, som om de sett något eldtroll. Och inte fanns det något där nu heller.

»Jag tror, lilla fröken blef efter, jag», sade stalldrängen, i det han hjälpte ner henne. »Här ha vi gått i en hel kvart».

En kvart! Och hon hade trott, att Pälle skenat med henne en hel timma. Det var besynnerligt.

Karin hade varit utåt vägen och tittat efter henne, och nu gaf hon Pälle ett rapp, för att

han varit så lat. Men Stella klappade honom i smyg. De hade sin hemlighet tillsammans, de.

Under hela hemvägen gick hon tyst, höll sig tätt intill Karin och kastade skygga blickar inåt skogen och ibland bakom sig. Men om att eldtrollet varit efter henne, vågade hon inte nämna ett ord, ty hon visste, att det inte var bra att nämna troll vid namn. Då kunde de dyka upp rätt framför en.

När hon kommit hem och låg i sin lilla säng och hennes mamma stod bredvid och stoppade täcket om henne för att sedan gå sin väg och lemna henne ensam i det mörka rummet, blef likväl ängslan för svår att bära.

Hon reste sig upp och slog armarne om moderns hals.

»Mamma, gå inte! Jag är så rädd... Jag har sett eldtrollet!»

»Eldtrollet?»

Hon gömde ansiktet vid sin mammas bröst och talade om hela historien, att hon visserligen inte riktigt sett eldtrollet, men att det ändå varit efter henne och kastat eld på henne och nära på fått tag i henne, och det hade varit så förskräckligt så...

Stella hann hvarken sluta sin historia eller sina snyftningar, förrän hon afbröts af ett hjärtligt, godt skratt. Hennes mamma fick nästan tårarne i ögonen, så skrattade hon.

Men till slut blef hon allvarsam och satte sig ner på sängkanten.

»Först och främst skall jag säga dig, Stella», sade hon, »att Karin är en liten odygspåse, som roar sig med att inbilla dig allt möjligt dumt, och för det andra ska jag tala om för dig, hvad det var, som gnistrade. När Pälles hästskor slog emot en hård sten, blef det gnistor, alldeles som när man förr i världen inte hade några tändstickor, utan slog flinta mot stål för att få eld. Och nu godnatt med dig! Sof godt! Och nästa gång du träffar ditt eldtroll, ska du se bättre efter, hur det ser ut.»

Hon gaf henne två varma godnattkyssar, klappade henne på kinden, tog ljuset och gick ut.

Stella kunde likväl inte somna på länge. Hon låg och stirrade ängsligt in i hvar vrå af det mörka rummet, ty hon visste ännu inte riktigt, hvem hon mest skulle tro på, sin mamma eller eldtrollet.

Men något eldtroll såg hon inte den kvällen och ingen annan heller.

En engelsk flickpension.

Skildrad för Idun

af —tz.

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.)

Onsdag och lördag eftermiddagar voro lediga, och då brukade vi turvis få gå till staden att uträtta ärenden. Då besöktes först och främst konditorn, hvarest köptes och förtärdes ofantliga kvantiteter, och sedan gingo vi alltid till en frukthandel. I denna köpte vi blommor, päron, vindruvfor, kastanjer, kokosnötter, fikon och bananer, äfven ananas funnos till salu, men de voro för dyra för oss. På onsdagskvällen fingo flickorna skriva bref. Alla bref skulle vara ställda till hvars och ens hem, och alla bref, som flickorna emottogo, skulle vara adresserade af deras föräldrar eller syskon. Innan brefven lades på posten, gick mrs B. genom alla utanskrifterna. Detta var naturligtvis för att hindra flickorna från att föra en brevvetling, som deras föräldrar kunnat ogilla. Och san-

ningen att säga, nog behöfde de engelska flickorna alla de band, som lades på dem.

Söndagen var uteslutande egnad åt »worship». Vid frukosten upptogs en kollekt till fattiga, och efter måltiden sjöngo vi hymner, tills det var tid att gå i kyrkan. Några af flickorna gingo till ett kapell eller »lågkyrka», vi andra till en »högkyrka».

Gudstjänsten i den engelska högkyrkan är mycket tilltalande. Hela församlingen läste halfhögt jämte presten alla böner och syndabekännelsen; ett stycke ur gamla och ett ur nya testamentet upplästes, predikan var kort, och enkel. Hvarje söndag sjöngos några af Davids psalmer samt mycket vackra hymner. Dessa sjöngos i rask takt, hvarför också en hel hymn sjöngs på en gång och icke behöfde delas på, som nu måste göras med psalmerna i svenska kyrkan. En god manskör och skicklig organist gjorde sången ännu mera anslående. Ingen promenad företogs om söndagen. Middagen bestod af kall stek och oftast äppelpaj. Efter middagen lärde vi oss några bibelverser utantill, hvilka hördes af lärarinnorna. Senare förelästes för oss en timmes tid ur någon religiös bok, och efter teet gingo vi åter i kyrkan.

I slutet af hvarje månad anställdes examen med oss; denna var skriftlig i alla ämnen. Frågorna skrefvos upp på en stor tafla, och vi nedskrefvo svaren på pappersark, som sedan lemnades till lärarinnan. För hvarje rätt besvarad fråga erhöles ett antal märken, och den flicka, som hade nöjaktigt besvarat öfver hälften af frågorna i alla ämnen, erhöles en fridag, »holiday». Fridagarne voro mycket angenäma. Vi voro lediga från skolan och fingo gå i butikerna i staden. Sedan samlades vi i ett af mrs B:s privata rum, där vi pratade, åto våra inköpta förråder, musicerade och berättade spökhistorier, sedan det börjat skymma. Till te voro vi inbjudna i mrs B:s privata matsal, där vi rikligen undfagnades med kakor, sylter och frukter.

Afsikten med dessa månadliga prof var hufvudsakligen att bereda flickorna till de offentliga examina, som engelska staten hvarje år anställer i de skolor, som därtill fått rättighet. Alla, som vilja taga dessa examina, erlägga en stadgad afgift därför. Flickorna på »Crofton Hill» anmälde sig antingen till »the College of Preceptors» eller till »Cambridge Senior» eller »Junior». De flickor, som ville taga den sistnämnda, måste infinna sig i en examenslokal nere i staden, där de aflade sina prof gemensamt med såväl flickor som gossar från stadens olika skolor. Men examen till »College of Preceptors» försiggick på »Crofton Hill». Flickorna sutto då i gymnastiksalen, hvar och en vid sitt bord. En censor infann sig med de tryckta frågorna, förseglade; dessa brötos nu, och hvarje flicka erhöles ett papper med frågorna. En viss tid var utsatt, och då denna var förfluten, lemnades de skriftliga svaren med hvars och ens namnteckning till censorn. Denna examen pågick några dagar. Obligatoriska ämnen voro: engelsk grammatik, literaturhistoria, historia, geografi, aritmetik och franska; för öfrigt kunde flickorna få välja på: tyska, latin, italienska, botanik, zoologi, politisk ekonomi, algebra, geometri och ritning. Efter dessa examinas slut fingo vi ferier, läsåret på »Crofton Hill» var indeladt i 3 terminer, så att hvarje termin endast bestod af 13 veckor. Vi erhöles inga betyg, men en mängd pris utdelades vid avslutningen, bestående af vackra, värdefulla böcker; 3 pris utdelades

inom hvarje afdelning förr flit och 3 för ordning.

Ett egendomligt tillvägagående var verkligen ordningsbetygets gifvande; hvarje morgon kallades flickorna en och en till den lärarinna, som förde anteckningarna, och skulle flickorna då uppgifva det betyg, de förtjänade för föregående dagen. Det fulla betyget var 10, men så skulle det dragas ifrån för hvarje brott mot ordningsstadgarne, t. ex. om man kommit för sent till bön, lektioner eller måltider, glömt saker framme, spillt något, yttrat engelska ord utan tillåtelse, talat i sofrum eller trappor etc. i det oändliga. Dessa betyg sammanräknades nu, flitbetygen erhöles genom att sammanlägga resultaten af de månadliga examina.

Då dagen för vår afresa var afgjord, hade hvarje flicka skrivit till sitt hem och bestämt station i London samt tiden, när hon skulle anlända dit, på det att någon skulle vara där att möta henne.

Två af flickorna skulle stanna kvar på »Crofton Hill» under ferierna, men alla vi andra lemnade det med samma tåg, jag för alltid. Och ehuru jag ofta på »Crofton Hill» plågades af tvånget och det ständiga bevakandet, är det nu ofta med saknad jag tänker tillbaka på den tid jag gick i engelsk skola.

Smånotiser från kvinnovärlden.

Kyrkoprydnader. För ett par år sedan omnämndes i denna tidning ett särdeles vackert broderiarbete, utfördt af fröken Oldbergs atelier i Upsala, för Furingstads kyrka i Östergötland. Det var ett antependium i guldbroderi och silke, ytterst smakfullt och präktigt. Sedermera har för samma kyrka å samma atelier utförts präktiga broderier till kalkkläde och bokdyna och sist, helt nyligen, en messhake af beundransvärdt vackert arbete.

Messhaken är af röd silkesammet med breda guldgaloner och präktiga broderier i guld — det sedvanliga korset med en sol, hvars strålar i upphöjdt broderi äro riktiga konstverk. Vid första påseendet ser det ut, som om de voro belagda med en blank guldskölla, men ser man närmare efter, finner man, att det blanka öfverdraget består af tätt lagda guldrådar, så tätt lagda, att det ser ut som ett enda guldblåd. Till broderiet begagnades endast svenska materialier — det utländska guldets kan man aldrig lita på, förklarade fröken Oldberg, och det hade hon nog rätt uti! Det vore önskligt, om vi allesammans toge oss till att lita litet mera på både våra inhemska materialier och våra inhemska krafter. Ty att vi kunna åstadkomma med det utländska fullt jämförligt arbete, det visade detta vackra broderi vara möjligt, åtminstone i denna bransch.

Dyrbar blef nog den vackra messhaken — den kostade minst 500 kr., — men så var det också för 300 kronor »guld» på den. Man måste säga att det hedrar Furingstads församling att sörja för så vackra och värddiga kyrkoprydnader och icke minst att låta utföra det af skickliga händer i hemlandet i stället för att nöja sig med billigare utländskt kram.

Guldbroderi — och för öfrigt många andra hittills som gammalmodiga ansedda broderier, har på senare tider kommit mycket på modet. I Upsala har man särskildt den fördelen af många goda mönster och förebilder, ty minst ett tjug messhakar och munkkåpor förvaras där och äro tillgängliga för dem, som vilja studera dessa gammaldags, om otrolig flit och konstfärdighet vittnande handarbeten.

Fröken Oldberg har också tillgodogjort sig dessa fördelar, hvarom en mängd af henne utförda kyrkoprydnader bära vittne både i Upsala domkyrka och andra kyrkor.

Loretos madonna.

En skildring från Italien.

För Idun

af

Hilda Hints.

(Forts. och slut.)

Men med er dagligen för ögonen fattade jag snart motvilja för Lizzi. Jag kan knappt själf förstå, hvad det egentligen var, som så starkt dref mig till er och stötte mig ifrån er syster.

Och det intresse, ni skänkte mig, er vänlighet voro ej egnade att minska min böjelse, som dag för dag tilltog i styrka.

Om ni nu tror, att ni utan vidare kan kasta mig bort, så tar ni fel, ty äfven kärleken har sina lagar, som ingen ostraffad bjuder trots — — —

Ändtligen hemtar Ercole efter andan, så att den unga frun kan afbryta hans stormande tal.

»Min vän», börjar Elena, »om ni visste, huru bedröfvad jag är öfver, att mitt intresse och min vänskap för er, hvilken jag ansåg såsom en blifvande sväger, så missuppfattats!»

Häftigt afbryter henne den unge mannen:

»Jag tål ej, att ni alltjämt kallar mig er vän. Hvad skall jag med denna fattiga, intetsägande vänskap? Förstår ni ej, att det ljuder som ett hän i dens öron, som längtar efter ett enda kärlekens ord?»

Elena, jag trängtar att få sluta er i mina armar, att föra er långt, långt bort, där vi ostörda kunde få lefva för vår kärlek.

Har ni ej annat än ljum vänskap att bjuda mig?»

»Nej», svarar Elena, men jag känner ett varmt medlidande med er smärta.»

»Medlidande», säger ni! »När bad jag er om detta? Kan det väl släcka elden här inne?» och med en konvulsivisk åtbörd slår Ercole sig för bröstet.

»Hur är det möjligt att en kärlek, så glödande som min, ej kan upptina ert hjärta?»

Ni, en dotter af föräldrar från de kalla regionerna, har endast vatten i edra ådror i stället för det heta blod, som så lätt sjuder öfver hos oss, söderns folk.»

Återigen tystnar Ercole.

»Hvarför», infaller då den unga frun, »vill ni göra oss alla olyckliga? Hvarför ej ta ert förnuft till fånga och bannlysa en böjelse, som är så syndig, att ni aldrig ett ögonblick borde ha låtit den få insteg. Och Lizzi, min stackars syster, hvarför visar ni från er alla de rika skatter af ömhet och tillgifvenhet, som finnas inom hennes bröst? Jag besvär er att åter resa bort, eller att åtminstone undvika vårt hus, till dess ni blifvit herre öfver edra känslor. Kom sedan en gång tillbaka, om ni vill, ni skall hos mig alltid möta samma intresse för ert väl, och kanske ni då är mera hägad för det parti, som er far så ifrigt har förordat.»

»Ni talar som den blinde om färgerna», afbryter henne häftigt Ercole. »Tror ni, att om man med hela sin själ fäst sig vid en kvinna, man kan befalla sitt hjärta att glömma?»

Ni har aldrig vetat, hvad kärlek är, om ni inbillar er, att man med förståndsfrazer kan jaga denna känsla på flykten — nej, kärleken är likt ett af dessa starka gifter, som, gjutet i blodet, genomtränger hela vår varelse, och för hvilket ingen bot är möjlig.

Men är ni verkligen så känslolös, som det ser ut? Jag är frestad tolka er onaturliga köld som hyckleri.

Icke sannt? Ni förställer er? Kom därför, ni måste bli min; eljes går jag från förståndet och dödar både er och mig.

Men nej, ni älskar mig ju — låtom oss derför fly, långt, långt bort skall jag föra er; jag skall bära er på mina starka armar genom hela lifvet och vi skola bli lyckliga.»

»Följ mig!» och han griper så hårdt i den unga fruns arm, att hon är nära att skrika högt.

Förskräckt och med skälfvande stämma säger nu Elena:

»Ercole, ni yrar. Ni vet ju ej mera till er. Gå därför och låtom oss afbryta detta plågsamma samtal, som redan har varat allt för länge.»

»Åh nej, jag yrar ej. Aldrig ha mina tankar varit klarare. Hör mig, ty det är mitt sista ord: antingen följer ni mig, eller jag kastar mig i hafvet.

Icke vill ni ha min död på ert samvete? Fastän ni är hård, vill ni dock ej vara skuld till mitt förderf.

Dock nej, ni är ej hård; edra uttrycksfulla ögon straffa edra ord. Tillstå därför, att ni håller af mig, om än aldrig så litet!

Jag kan ej leva utan er. Lagg därför bort denna köld, som i stället för att den skulle isa mitt blod, inger mig en våldsam åtrå att trycka er till mitt bröst.

Kom i mina armar, Elena, och stöt ej längre bort mig!

Kom godvilligt, eller jag släpar er med mig till stranden, och då skola böljorna bädda åt oss båda en graf.

Aningen förenade i lifvet, eller förenade i döden — — — välj själf.»

Utän att afbida ett svar pressar Ercole den af skräck alldeles rådvilla unga kvinnan i sina armar.

Elena, tillintetgjord efter dagens vexlande sinnesrörelse, sluter trött sina ögon, hvarvid en onämbar sällhet genomströmmar henne. Ja, det är ljuft att hvila vid den mans hjärta, som hon älskar.

Denna sinnesvilla räcker dock endast kort, ty då Ercole, djärf gentemot hennes kvinliga svaghet, blir våldsam i sina smekningar och höljer henne med lidelsefulla kyssar, uppvaknar Elena liksom ur en dröm, och med förfäran, ja, med vämjelse stöter hon honom långt bort från sig.

Hvad var det, som så plötsligt föregick i den unga kvinnans själ? Hon hade ju trots sig så högt älska denne man, att hon behöft den starkaste viljeanstängning för att så länge kunna motstå honom.

Liksom skulle en blyxt ha ljungat ner för hennes fötter, ser Elena nu allting i den mest obehagligt skarpa dager. Ercole är med ens beröfvad hela den demoniska makt, hvarmed han hållit hennes sinnen fångna.

Hon fassar för sin nyss visade svaghet. Hur var det möjligt, att hon kunnat låta denne man kysa sig?

Hon tycker sig oren och besmittad, och blygselns rodnad purprar hennes kinder.

Hur skall hon nu, då en sådan skam vidlåder henne, kunna se sina medmänniskor fritt i ögonen?

Hon måste fälla ner sina blickar, då hon träder inför sin man. Hon är ej mer värdig att nalkas honom, då hon så kunnat förgäta, hvad hon är skyldig honom och sig själf.

En vagn rullar fram utanför på vägen.

Elena, som med en afvärande rörelse sprungit långt bort från Ercole, närmar sig åter och med en klar och ren stämma, hvarur hvarje spår af tvekan är försvunnen, tilltalar hon honom.

»Signor Ercole, nu är det er tur att lugnt höra på, hvad jag har att säga, och att, om ni är en man med det ringaste grand af hederskänsla, sedan lemna det hus, i hvilket ni bragt sorg och nesa; en nesa, som tungt skall hvila på mitt sinne, så länge jag lever, ehuru jag prisar Herren, som ännu i rätt tid öppnade mina ögon för den afgrund, i hvilken ni ville störta mig.

Signor Ercole, jag älskar er ej, ehuru min själsyrsel för ett ögonblick nästan kom mig att glömma såväl mina heligaste plikter som min kvinliga värdighet.»

»Elena, hör mig», bönfaller den unge mannen. »Jag har er så innerligt kär. Var barmhärtig! Döm mig ej till denna förtäring saknad, som jag ej känner mig i stånd till att bära.»

Elena, som inom några få korta minuter tyckes ha vunnit en erfarenhet, som förut legat långt utom hennes sykräts, svarar kärft:

»Signor Ercole, har jag ej rätt, när jag antager, det ni redan ofta trott er evigt fjättrad vid en kvinna? Att det ej är första gången ni hyst en kärlek, som ni menat aldrig skulle kunna ta slut? Och inte sannt, det var allid en illusion, en villa, som snart gick öfver, och hvarpå ni efteråt helt nyktert blickat tillbaka?»

Ni har plägat gifva passionen lösa tyglar och därvid aldrig betänkt det öde, ni bereder den kvinna, som ni bedyrar er älska.

Bör då ej den rätta kärleken i främsta rummet verka för det älskade föremålets sanna bästa?

Säg mig nu, hvad tror ni skulle blifvit mitt öde, om jag gifvit vika för edra böner?

Jag skulle ha flytt från ett aktadt och fridfullt hem, som en god make beredt mig. Och denne make skulle svikas och dömas till evig sorg och saknad, han som endast har traktat efter mitt väl och som, så långt jag kan minnas tillbaka, städse har öfverhopat mig med välgärningar.

Min lilla, kära dotter skulle jag låta växa upp utan moders vård, och hvad som är ännu värre, hon skulle lärt sig att djupt förakta den, som skänkt henne lifvet.

Och hvilken ersättning för allt detta hjuder mig er kärlek?

Jo, kanske några få dagars sinnesrus, följda af leda och ånger. Och ni, när ni väl hade vunnit ert mål, huru snart skulle ej er så kallade kärlek kallnat? Ni skulle hänsynslöst skakat från er den kvinna, ni så kort förut lofvat att bära på edra starka armar genom lifvets alla vedervärdigheter. Ja, ni skulle lemnat henne ensam med hela bördan af sina bittra samvetskval!

Signor Ercole, öfverväg noga och säg mig sedan, om ni ännu har mod att be mig fly?

Hur är det möjligt, att ni kan tala om tillgifvenhet och samtidigt bemöda er att rycka mig ifrån allt, som utgör mitt lufs lycka?» — — —

Ej ett ljud kommer öfver den unge mannens läppar, ty han kan ej jäfva ett enda af Elenas ord.

Han erinrar sig en hel rad af unga, sköna kvinnor, hvilkas ynnest han med sin själfviska natursvishet har eftersträfvat — han har aldrig skytt något som helst medel för att uppnå det föresatta målet, hvilket, en gång vunnit, knappast mer har förefallit honom ha varit mödan värdt.

Han påminner sig också, att i mer än ett hem har han inträdd såsom fridstörare.

Efter en paus fortsätter Elena:

»Inte sannt, signor Ercole, ni skulle ej vilja bereda mig det grymma öde, jag nyss skildrade?»

Ercole står svarglös och med nedböjdt hufvud, lik en förbrytare. Han tyckes liksom förlamad och utan mod att se upp.

Plötsligt förnimmes ett oklart ljud.

Hvarifrån väl detta afbrott i nattens tystnad? Måne någon mera vakar denna sena timma?

Elena har förskräckt blickat omkring sig, men då allting förblir tyst, tillägger hon allvarligt och bestämdt:

»Signor Ercole, nu måste vårt samtal taga slut, och jag ber er därför för sista gången att aflägsna er. Icke sannt, ni känner den väg, som utan hinder för er ut på landsvägen?»

Han rör sig dock ej. Då fattar den unga frun honom vid armen och skjuter honom sakta mot trädgårdsdörren.

Nu är han äntligen försvunnen — försvunnen lik en mörk skugga, som har fördystrat husets frid.

Men hvem står där bakom Elena, när hon vänder sig om? Är det ej bankiren, som sluter henne i sina armar och med mildt våld leder henne in i deras rum, där han drar henne ner i soffan bredvid sig.

Vid nattlampans sken betraktar den unga frun uppmärksamt mannens anlete, som är lugnt och högtidligt, medan han frågar:

»Elena, min älskling, jag hoppas du förlåter mig, att jag nyss har lyssnat, men jag trodde mig därigenom bäst erhålla klarhet om, hur det såg ut i ditt hjärta. Jag ville veta mitt öde, ty redan länge har jag fruktat, att den dag skulle randas, då din lugna bøjelse för mig komme i konflikt med en varmare, en lidelsefullare känsla för en yngre, dina år mera passande man.

Säg mig nu öppet, huruvida du ej, trots ditt nyss visade hjältemodiga motstånd, dock älskar Ercole och vid hans sida skulle finna den lycka, du kanske ej njuter vid min sida?

Säg mig det utan skrupler, ty ingen råder öfver sina känslor, och ingenting kunde mäta sig med mina kval, om jag senare skulle märka, att du längtade efter och saknade denne andre.

Och tro mig, min kärlek till dig är så innerlig, att jag äfven med uppoffring af min egen sällhet önskar betrygga din.

Därför, Elena, än en gång besvär jag dig, låt mig uppriktigt få veta, huruvida du ej i botten af ditt hjärta önskar, att du vore fri från de band, som fångla dig vid mig, för att få kunna tillhöra den man, du älskar?

Och hvad vår dotter beträffar, är jag villig att anförtro henne i dina händer, ty oblandad må den lycka vara, som skall falla på din lott.

För mig själf ville jag endast begära en liten plats i ditt hjärta såsom din vän — såsom din allra bästa vän, hos hvilken du städse kunde påräkna hjälp och stöd, ifall någonsin du behöfde det.

Välj nu emellan Ercole och mig, och var viss om, att hur du än beslutar, skall jag dock välsigna dig; välsigna dig för alla dessa år af onämbar sällhet.»

Och bankiren reser sig upp. Han vill lemna sin hustru tid att betänka sig.

Men då är det hon, som håller honom fast och drar honom åter ner i soffan, i det hon slår armarne häftigt om hans hals, liksom fruktar hon, att han annars skall fly bort från henne. Och hon gömmer hufvudet vid hans bröst likt en liten

förskrämd fågel, som söker skydd undan en öfverhängande fara. Därvid utbrister hon:

»Åh, hur kan du tro att jag skulle föredraga den unge mannens egoistiska kärlek framför din välbepröfvade, varma och uppoffrande tillgifvenhet!

Hans glödande eder, som endast äro tomma ord, förestafvade af ögonblickets uppbrusande passion — en stråleld utan värme, flammande högt upp under några få korta minuter, för att därpå slockna och aflösas af ett så mycket djupare mörker.

Hans ögon tala om ömhet, men hjärtat är kallt; däri bor endast själfviskheten, egoismen, och för att tillfredsställa denna är han redo att utan betänkande offra alla de kvinnors lugn och samvetsfrid, hvilka äro nog olyckliga att vinna hans välbehag.»

Och Elena tycker sig rysande intill sin man, i det hon fortfar:

»Ja, när jag tänker på, hvad denna sinnesyra, hvari den unge mannens diaboliska tjusningskraft försatte mig, hade kunnat kosta, då griper mig en gränslös fasa, och jag känner djupt den skam, som hvilar öfver mig.

Nyss, då jag stod nere i trädgården, innan jag kunde frigöra mig ur Erocles famntag eller undvika de kyssar, hvarmed han i sin lidelsefullhet öfverhopade mig, intogs jag af en hejdlös förskräckelse. Jag tyckte precis, som om jag hade förlorat allt förfäste och sväfvade öfver en gapande afgrund, i hvilken jag hvarje ögonblick måste nedstörta.»

Elena darrar af sinnesrörelse, hvarvid hon pressar sig ännu närmare intill sin man.

Efter en stunds tystnad fortfar hon, nu med glädigare stämma:

»Ah, min älskade, om du visste, huru godt det kännes att åter tryggt få hvila vid ditt trofasta bröst. Och denna plats vill jag aldrig afstå; nej, ingenting skall kunna skilja mig från dig, såvida du ej, hvartill du egentligen har allt skäl, stöter din djupt felande Elena från dig.

Är det väl möjligt, att du kan förlåta mig? Jag lofvar dig heligt att hädanefter bli din lilla kloka och förståndiga hustru, som har blifvit ett tiotal år äldre genom denna dags bittra och förödmjukande erfarenhet.

Säg mig, kan du efter allt detta verkligen ännu hålla af mig?»

En kyss tilltapper den unga fruns läppar. Det är det enda svaret på den i ödmjuk och bönfalande ton framställda frågan.

Vältaligare än ord är den tystnad, hvarunder makarne sitta ömt slutna i hvarandras armar, till dess bankiren säger:

»Vet du, Elena, att jag har ett förtroende att gifva dig och en bikt att göra:

Hör på, hvad jag i min svartsjuka företog mig.»

Och Bertarelli berättar om sin resa, som ej allenast hade sträckt sig till Rom och Ancona, såsom Elena förut hade antagit, och beskriver för den ifrigt lyssnande sin vistelse i Loreto. Då bankiren slutligen skildrar, huru han efter så många olika och skiftande sinnesstämmingar skådar bort från den diamantstrålände och gliitrande madonnan för att höja sin bön direkt till Allfadrens tron, då lyser det till i den unga fruns ögon, i det hon hänryckt utropar:

»Alltså är emellan oss det sista skranket fallet. Ty gemensamt kunna vi nu dyrka vår Gud, som vi förut sökte på skilda vägar.»

»Och», infaller Bertarelli, »nu skola vi flitigt tillsammans studera vår bibel, ty inom dess blad hoppas jag finna den rätta nyckeln till min tro.»

Och de båda makarne, hvilkas framtid nyss tyckts inhöljd i de svartaste moln, omöjliga att skingra, knäppa sina händer samman för att ur öfverfulla hjärtan jubla: »Pris vare Herren för hans underbara nåd!»

SLUT.

Innehållsförteckning:

Maria Anderson, stiftarinnan till Mariahemmet å Restad. (Med porträtt.) — Stanzer; af Daniel Fallström. — Vår »ner-vösa» tid; af Mathilda Langlet. — Inför främmande ögon. — Berndt Oskar Stackelberg; af H. L. Victorin. (Med porträtt.) — Eldtrollret; berättelse af Anna Wahlberg. — En engelsk fikspension; skildrad för Idun af — tx. (Slut fr. föreg. nr.) — Smånotiser från kvinnovärlden. — Loretos madonna; en skildring från Italien, för Idun af Hilda Hintze. (Forts. och slut.)

De smycken, som fortfarande för den s. k. lilla toaletten äro förhärskande, äro alltiämt de små emailjerade blommor och fjärilar, som under vintern 1890 väckte så stort uppseende i Paris. De modernaste äro Viol-, Blåklint- o. Penséebroscherna samt de små hvit- och blåemailjerade fjärilarne. Prisen ställa sig olika fr. 6 till 15 kr. Sändas efter rekvisition till landsorten i rek. bref. från

Juvelerar HALLBERG, Regeringsgatan 9.